

David Langford

Různé druhy tmy

(Different Kinds of Darkness)

Za okny byla vždycky tma. Rodiče a učitelé čas od času vágně naznačili, že za to můžou Tmavozelení teroristé, ale Jonathan si myslel, že za tím bude víc. Ostatní členové Klubu roztřesených s ním souhlasili.

Temnota za okenními tabulemi doma, ve škole a ve školním autobuse byla tím druhým typem tmy. V obyčejné tmě prvního druhu často ještě trošičku vidíte a samozřejmě ji můžete protnout kuzelem světla z baterky. Ta druhá temnota je černočerná černá a ani z té nejjasnější svítily do ní nepronikne jediný paprsek, natož aby ji dokázal ozářit. Kdykoli se Jonathan díval, jak přátelé před ním prošli venkovními dveřmi školy, jako by napochodovali do pevné černé zdi. Ale když se vydal za nimi, poslepu našátral zábradlí a dotápal k autobusu, jenž je rozvážel k domovu, nebylo kolem něj nic než vzduch. Černý vzduch.

Tyhle inkoustově černé prostory se našly i uvnitř. Jonathan se právě sunul černou chodbou, do níž byl vstup zakázán. Podle školního řádu měl být venku, poflakovat se na hřišti obehnaném vysokou zdí, kde kupodivu nebyla žádná tma a nad hlavou měli oblohu. Venku se ovšem nedaly pořádat přísně tajně zasvěcovací rituály Klubu roztřesených.

Jonathan došel až na konec inkoustově černé části chodby a tiše otevřel dveře do kamrlíku, který našli před rokem. Vzduch uvnitř byl teplý, zatuchlý a plný prachu. Ze stropu visela obnažená žárovka. Všichni ostatní už zatím dorazili, seděli na bednách papíru a komíncích orvaných učebnic.

„Jdeš pozdě,“ ozvalo se sborem od Garyho, Julie a Chálida. Čerstvá kandidátka Heather si jen uhladila dlouhé blondáté vlasy a lehce křečovitě se usmála.

„Někdo musí být poslední,“ odušil Jonathan. Ta slova se stala součástí jejich rituálu, jakýmsi tajným heslem, které prokazovalo, že poslední příchozí není vetřelec či špión. Jistěže se všichni znali, ale představte si špióna, který by byl mistrem převleků...

Chálid slavnostně zvedl na pohled nevinný pořadač. To bylo jeho privilegium. Klub si vymyslel on, když jednoho dne našel ve fotokopírce ten ztracený přízračný obrázek. Možná četl až příliš mnoho příběhů o zkouškách ohněm a tajných zasvěcovacích obřadech. Když člověk náhodou zakopne o takovou skvělou zkoušku, prostě ji musí řádně využít a vymyslet si k ní tajnou společnost.

„Jsme Klub roztřesených,“ intonoval Chálid. „Jsme ti, kdož vydrží. Dvacet vteřin.“

Jonathan zvedl obočí. Dvacet vteřin, *to už nebyla žádná sranda*. Tlust'och Gary jen přikývl a pozorně se zadíval na hodinky. Chálid otevřel pořadač a upřel pohled na tu věc uvnitř. „Jedna... dvě... tři...”

Skoro se mu to povedlo. Po sedmnácti vteřinách se Chálidovi úplně rozklepaly ruce a pak paže. Upustil desky v okamžiku, kdy Gary odpočítal osmnáct. Za chvíli už Chálid zvládl třas, trochu se sebral a pak mu pogratovali k novému rekordu.

Julie s Garym neměli tak ctižádostivé plány a zvolili si desetivteřinovou zkoušku. Oba v ní také obstáli, byť při slovu „deset“ byla Julie v obličejí bílá jako křída a Garymu tekly po obličejí čůrky potu. A tak měl Jonathan pocit, že i on musí říct deset.

„Myslíš to vážně, Jone?“ vyptával se Gary. „Minule jsi byl na osmi. Nemusíš to přehánět.“

Jonathan mu v odpověď odcitoval rituální formulku: „Jsme ti, kdož vydrží,“ a vzal si od Garyho pořadač. „Deset.“

Mezi schůzkami klubu dokázal vždycky zapomenout, jak ten přízračný obrázek vypadá. Pokaždé mu připadal nový. Šlo o abstraktní černobílý obrazec, točil se a blikal jako op-

artový motiv. Ten tvar byl takřka krásný, dokud se vám nenarval do hlavy a nepůsobil vám podobný šok, jako když se dotknete drátu s vysokým napětím. Ztýral vám zrak. Ztýral vám mozek. Jonathan cítil, jak mu za očima ostře praská statická elektřina... jak mu tam někde zuří elektrická bouře... jak se celým jeho krevním oběhem šíří zimnice... jak se svaly zatínají a pak zase uvolňují... a sakra, vážně Gary odpočítal jenom čtyři sekundy?

Nějak to vydržel, přinutil se nehýbat, i když se každá částice jeho těla chtěla zkroutit jiným směrem. Oslnění z přízračného obrazce teď ustupovalo před novým druhem tmy, stínem za očima, a Jonathan si byl najednou příšerným způsobem jistý, že buď omdlí, nebo se pozvrací, anebo obojí najednou. Vzdal to a zavřel oči, zrovna když byla odpočítána desátá vteřina. Neuvěřitelné - jemu to připadalo jako celá léta. Jonathan byl příliš ochablý a vyčerpaný, aby sledoval, jak se Heather málem přiblížila pětivteřinové hranici, která byla podmínkou k plnému členství v klubu. Nakonec si zoufale roztřesenou rukou musela zakrýt oči. Věděla ale, že příště už se jí to určitě povede. A pak Chálid uzavřel schůzku citátem, na nějž narazil bůhvídkde: „Co nás nezabije, to nás posílí.“

Ve škole vás povětšinou učili věci, které neměly se skutečným světem nic společného. Jonathan si v skrytu duše myslel, že mimo třídu jsou kvadratické rovnice pro kočku. Klub tedy poněkud překvapilo, když se začal zajímat zrovna o hodiny matematiky.

Profesor Whitcutt byl dost starý - už mohl být dědečkem a za pár let ho čekal odchod do důchodu. Proto mu také nevadilo odchýlit se občas od osnov hodin matematiky, jen jste ho museli odlákat správnou otázkou. Malému Harrymu Steenovi, třídnímu nadšenci pro šachy a strategické hry, se právě povedl zásah do černého. Zeptal se ho na „matematickou válku“ a teroristy, kteří využívají nějakých „blitů“-zaslechl to doma ve zprávách.

„Já Vernona Berrymana dokonce od vidění znal,“ začal profesor Whitcutt. To vůbec neznělo slibně, ale ono se to postupně vystříbřilo. „Víte, on je tím B ve slově blit - B-L-I-T je zkratkou pro Berrymanovu Logickou Imaginační Techniku. Tuto nesmírně propracovanou matematickou metodu nejspíš nikdy nepochopíte. Už v první polovině dvacátého století dva velcí matematici Turing a Godel přišli s teoriemi, které dokázaly, že... ehm. Dá se na to dívat i tak, že matematika je plná pastí. Jisté problémy vyřídí jakýkoli počítač - úplně vám zmrzne.“

Půlka třídy vědoucně přikývla. Po spuštění jejich vlastních programů se jim doma počítače taky hrotily.

„Berryman byl rovněž geniální, a k tomu neuvěřitelný blb. Na sklonku dvacátého století si řekl: ‚A neexistují náhodou problémy, po nichž by zkolaboval lidský mozek?‘ Nakonec takový našel a objevil i tu zpropadenou ‚imaginační techniku‘, díky níž onen problém nemůžete nevzít na vědomí. Stačí se *podívat* na blitový obrazec, vpustit ho dovnitř optickými nervy, a zastaví vám mozek.“ Profesor luskl starými sukovitými prsty. „Takhle jednoduše.“

Jonathan a další členové klubu na sebe úkosem pohlédli. O zírání na podivné obrázky něco věděli. První se přihlásil Hany, kterého hřálo na srdci, že díky jeho diverzi se na tak dlouhou dobu odpoutali od staré nudné trigonometrie. „A podíval se tedy tenhle Berryman na vlastní obraz?“

Profesor Whitcutt pochmurně přikývl. „Vypráví se, že ano. Nešťastnou náhodou - a zůstal na místě mrtvý. Je to ironie. Celá staletí lidé píšou duchařské povídky o věcech tak příšerných, že stačí jediný pohled na ně a člověk zemře hrůzou. A pak tyhle vyprávěnky ožíví matematik pracující s tou nejčistší a nejabstraktnější vědou...“

Následovala tiráda o Tmavozelených, kteří nepotřebují zbraně ani výbušniny - stačí jim fotokopírka či šablona, s jejíž pomocí mohou na zeď nastříkat smrtící graffiti. Podle Whitcutta se v televizi kdysi vysílalo „naživo“, nikoli jen předtočené pořady - dokud do studia BBC nevníkl nechvalně proslulý aktivista Tee Zero a neukázal na kameru blit známý pod jménem Papoušek. Tenkrát zemřely miliony lidí. Jediný pohled kamkoli už tenkrát nebyl bezpečný.

Jonathan se musel zeptat. „Hmm, takže ta zvláštní tma venku má lidi chránit před podobnými věcmi?"

„Tedy... ano, vlastně máš pravdu." Starý učitel si chvilku mnul bradu. „Až budete o něco starší, dostanete k tomu školení. Je to trochu komplikovaná záležitost... Á, další otázka?"

To se zvedla Chálidova ruka. S ležérním nezájmem, který Jonathanovi připadal zoufale nepřesvědčivý, řekl: „A jsou všechny tyhle blity fakt nebezpečný, nebo várna jenom otre-sou?"

Profesor Whitcutt mu věnoval přísný pohled, který trval skoro tak dlouho jako začátečnická zkouška v klubu. Pak se obrátil k tabuli s načmáranými trojúhelníky. „Pochopitelně. Jak jsme si již vyložili, kosinus úhlu je..."

Čtyři členové tvrdého jádra klubu nenápadně zapadli do oblíbeného koutu hřiště, k špinavé prolézačce, po níž nikdy nikdo nelezl. „Takže jsme teroristi," nadhodila Julie zvesela. „Měli bychom se vzdát policii."

„Ne, náš obrázek je jiný," namítl Gary. „Lidi nezabíjí, jenom..."

„... nás posílí," ozval se sbor čtyř hlasů.

„A kvůli čemu vytáhli Tmavozelení do boje? Teda, co se jim jako nelíbí?"

„Myslím, že kvůli biočipům," nadnesl Chálid nejistě. „Mrňavým počítačům, který se lidem zabudují do hlavy. Tvrděj, že je to nepřirozený. Četl jsem o tom v jednom starém čísle *New Scientistu* v laborce."

„To by se šiklo u písemek," napadlo Jonathana. „Ale na písemku si člověk s sebou vlastně kalkulačku nemůže vzít. Má-li s sebou někdo biočip, nechť prosím zanechá hlavu u dveří."

Všichni se rozesmáli, ale v Jonathanovi začal hlodat červík nejistoty, asi jako když člověk stoupne na schod, který tam měl být, ale není. „Biočip"... jako by to slovo zaslechl v jedné z hlasitých rodičovských hádek, k nimž docházelo opravdu jen výjimečně. A byl si zatraceně jistý, že tehdy padlo i slovo „nepřirozený". *Prosím, ať máma a táta nemaj nic společného s teroristy*, blesko mu hlavou. Uhozený nápad. Taková přece nebyli...

„Taky tam psali něco o ovládacích systémech," dodal Chálid. „Přece by ses nechtěl nechat někým řídit."

Jako obvykle se jejich klábosení po chvíli stočilo novým směrem, nebo spíš starým: ke stěnám tmy druhého typu, kterými se ve škole vymezovaly *zakázané* oblasti, kupříkladu ta chodba ke starému kamrlíku. Celý klub se chtěl dozvědět, jak to funguje, a podnikl několik pokusů. Pár věcí o tmě si dokonce sepsali:

Chálidova teorie viditelnosti se ukázala jako bolestivý experiment. V tmavých oblastech se dalo skvěle schovávat před ostatními dětmi, ale učitelé vás i přes tu tmou viděli a seřvali vás na tři doby, protože jste tam neměli co pohledávat. Nejspíš mají nějaký speciální detektor, i když ho nikdo nikdy neviděl.

Podle *Jonathanova autobusového komentáře* k Chálidově teorii řidič přinejmenším *vypadal*, jako že skrz čelní sklo něco vidí. Garyho napadlo, že by autobus mohl celou dobu řídit počítač, volant se mohl točit sám od sebe a šofér řízení jen předstírat - ale proč by se měl namáhat?

Juliino zrcátko bylo ze všech těch úkazů nejpodivuhodnější. Ani Julie nevěřila, že by to mohlo fungovat, ale když se člověk postavil před temnou stěnu druhého typu a strčil ruku dovnitř (takže to vypadalo, jako kdyby mu ji ta tmavá zeď uřízla), mohl si baterkou posvítit tam, kde zrcátko už nebylo vidět, kužel světla se odrazil z temnot a po vašem oblečení či na zdi za vámi se rozlila světlá skvrna. Jak Jonathan poukázal, obdobně mohly prosvítat sluneční paprsky okny, za nimiž se rozprostírala jen bezpečná tma, a kreslit po podlaze jejich třídy jasné obrazce. Byla to temnota, jíž světlo proniklo, ale lidský zrak už ne. V učebnicích optiky o něčem takovém nebylo ani slova.

To už byl Harry přizván do klubu a netrpělivě odpočítával minuty zbývající do další

schůzky, která se měla konat ve čtvrtek, tedy za dva dny. Až úspěšně podstoupí zkoušku a stane se členem klubu, třeba přijde na nějaké nové experimenty. Harry vynikal v matematice a fyzice.

„A to je právě zajímavý," řekl Gary. „Jestli je náš obrázek založený na stejném matematickém principu jako tyhle blity... vydrží tím pádem Harry dýl, protože na to má mozek? Nebo to naopak bude mít těžší, protože je naladěný na stejnou vlnu, nebo tak nějak?"

Klub roztřesených usoudil, že ačkoliv by se na lidech přirozeně experimentovat nemělo, tohle je bezva myšlenka a že by se našly argumenty pro oba přístupy. Načež je prodiskutovali.

Přišel čtvrtek a po hodině dějepisu a dvouhodinovce fyziky, jež ne a ne skončit, přišla volná hodina, kterou měl člověk strávit čtením či prací v počítačové laboratoři. Nikdo netušil, že půjde o poslední iniciaci v Klubu roztřesených, přestože Julie - která přečetla celé stohy fantasy románů - později přísahala, že cítila silný zápach zla a slyšela, jak osud klepe na dveře. Julie už takové věci říkala.

Sezení v zatuchlém skladu začalo víc než dobře - Chálid zdolal hranici dvaceti sekund, Jonathan se přehoupl přes deset vteřin, což mu ještě před několika týdny připadalo asi tak pravděpodobné jako vylézt na Everest, a Heather se za opatrného, tlumeného potlesku konečně stala plnou členkou klubu. Pak ovšem začaly potíže. Začátečník Harry si srovnal kulaté brejličky na nose, narovnal ramena, otevřel pořadač a ztuhl. Neškubal sebou, neroztřásl se, prostě zůstal strnulý. Při tom ovšem pištěl jako prase, příšerně chrčel a pak se svalil na bok. Z koutku pusy mu začal téct pramének krve.

„Prokousl si jazyk," konstatovala Heather. „Ach bože, jaká je první pomoc při prokousnutí jazyka?"

V tom okamžiku se dveře kamrlíku otevřely a dovnitř vešel profesor Whitcutt. Vypadal mnohem starší a smutnější. „Mohlo mě napadnout, že to takhle dopadne." Zčistajasna odvrátil zrak a zakryl si oči jednou rukou, jako by ho oslepilo silné světlo. „Přikryjte to. Zavři oči, Pateli, neďivej se na to, jen tu zatracenou věc zakryj."

Chálid ho poslechl. Pomohli Harrymu na nohy - ten jen zastřeným hlasem opakoval: „Promiňte, promiňte," a slintal jako špatně vychovaný upír u stolu. Dlouhý pochod holými chodbami, kde se každý zvuk odrážel, na malou školní marodku a pak dál do ředitelny jako by se táhl několik neutěšených hodin.

Ředitelka Fortmaynová byla žena ocelově šedých vlasů a podle školní šeptandy měla sice moc ráda zvířata, ale několika jedovatými větami dovedla kteréhokoli školáka sežehnout na prach — něco jako lidský BLIT. Na okamžik, který trval snad celou věčnost, se zadívala přes stůl na členy Klubu roztřesených a pak se ostře zeptala: „Čí to byl nápad?"

Chálid pomalu zvedl snědou ruku, ani ne nad rameno. Jonathan si v tom okamžiku vzpomněl na heslo tří mušketýrů: *Jeden za všechny a všichni za jednoho* a prohlásil: „Ve skutečnosti za to mužem my všichni."

„Přesně tak," potvrdila Julie.

„Vážně tomu nerozumím," zavrtěla ředitelka hlavou a poklepala na zavřený pořadač před sebou. „Nejzákeřnější zbraň na zemi — ekvivalent neutronové bomby v informační válce — a vy jste si s ní *hráli*. Nestává se mi příliš často, aby se mi nedostávalo slov..."

„Někdo to nechal v kopírce. Tady. Dole," podotkl Chálid.

„Ano. Chybička se vloudí." Tvář jí o poznání roztála. „A já se nechala unést, protože tenhle blit používám při malé přednášce ke starším dětem, když mají opustit brány naší školy. Za řádného lékařského dohledu je na dvě vteřiny vystavíme jeho působení. Říká se mu Třasořítka a v některých zemích jeho zvětšeniny používá policie při zvládání nepokojů - přirozeně ne v Británii či Americe. A také jste samozřejmě nemohli vědět, že Harry Steen má náběh na epilepsii nebo že mu Třasořítka přivodí záchvat."

„Měl jsem to odhadnout dřív," ozval se zpoza členů klubu hlas profesora Whitcutta.

„Mladý Patel se bezděky prozradil, když položil otázku buď velmi inteligentní, nebo taky velmi podezřelou. Jenže já jsem starý blázen, který si nikdy nezvykl na to, že by se škola mohla stát terčem teroristického útoku.“

Ředitelka po něm sekla pohledem. Jonathanovi se zatočila hlava - to mu najednou myšlenky začaly zapadat do sebe jako při algebře, když vám všechno vyjde a člověk málem vidí, jak na něj řešení čeká na prázdném konci stránky. Co se Tmavozeleným teroristům nelíbí? Proč jsme cílem?

Ovládací systémy. Přece by ses nechtěl nechat někým řídit.

„Biočipy,“ vyhrkl. „Máme v hlavě ovládací systémy na bázi biočipů. Ty nějakým způsobem vytvářejí tmu. Tu zvláštní tmu, kterou dospělí prohlédnou.“

Rozhostilo se mrazivé ticho.

„Trefa do černého,“ zamumlal starý Whitcutt.

Ředitelka si povzdychla a trochu se na židli nahrabila. „Někdo na to musel přijít první,“ řekla tiše. „Tohohle se přesně týká moje malá přednáška odcházejícím školákům. Jak jste obzvláště privilegované děti, jak vás celý život chránily biočipy v optických nervech, které korigují všechno, co vidíte. A tak venku na ulicích a za okny zdánlivě panuje tma, protože tam na vás kdekoli může čekat vražedný blit. Ale tahle tma není skutečná - vidíte ji jenom vy. Nezapomínejte, že vaši rodiče měli na vybranou a že s touto ochranou souhlasili.“

Ani jeden z mých s tím nesouhlasil, připomněl si Jonathan v duchu tajně vyslechnutou hádku.

„To není fér,“ ozval se Gary nejistě. „Experimentujete na lidech.“

„A nejde jen o ochranu,“ pokračoval Chálid. „Tady vevnitř jsou některé chodby začerněné jen proto, abychom tam nechodili. Abyste nás mohli ovládat.“

Ředitelka Fortmaynová jejich poznámky přešla mlčením. Možná měla sama voperovaný biočip, který ji chránil před vzpurnými poznámkami. „Až vychođíte školu, dostanete nad biočipem plnou kontrolu. Jakmile budete dost staří... budete si moci vybrat, jestli chcete riskovat.“

Jonathan by se vsadil, že všichni členové si myslí totéž: *To je toho, my jsme riskovali s Trasořitkou a nic se nám nestalo.*

A skutečně jim to podle všeho prošlo, protože jim ředitelka dovolila odejít a ani slovem se nezmínila o nějakém trestu. Celý klub se vydal zpátky do třídy, tak pomalu, jak si jen troufl. Kdykoli prošli kolem odbočky vyplněné hustou tmou, Jonathanovi se udělalo špatně při představě čipu, který mu krade světlo a který by ho s jiným naprogramováním mohl oslepit docela.

K tomu hnusnému incidentu došlo po skončení vyučování, když školník jako obvykle odemkl boční dveře od školy, zatímco se za ním strkal dav školáků. Jonathan a další členové klubu se dokázali prostrkat téměř do čela davu. Těžké dřevěné dveře se zhouply dovnitř. Jako obvykle se za nimi ukázal druhý typ tmy, ale z temnot s nimi přilétlo i něco jiného, velký kus papíru, který byl ke dveřím připnut napínáčkem a visel mírně nakřivo. Školník na něj pohlédl a složil se, jako kdyby do něj udeřil blesk.

Jonathan se nemusel dvakrát rozmyslet. Loktem odstrčil menší dítě, hrábl po papíru a zuřivě ho zmačkal. Stejně bylo pozdě. Zhlédl obraz na něm, zcela nepodobný Trasořitkovi, a přece evidentně stejného příšerného druhu - zkosený temný tvar připomínající siluetu hřadujícího ptáka, ovšem komplikovaný, zakroucený, fraktálovitý, žhnul mu v duchu před očima a ne a ne zmizet -

- něco tvrdého a hrozného mu jako neřízený expres narazilo do mozku -
- hořící padající hořící padající
- BLIT.

Po dlouhém zlém snu o ptačích siluetách, které ho pronásledovaly v temnotách, se Jonathan vzbudil na gauči, ne, na posteli ve školní marodce. Překvapilo ho, že se vůbec probudil, když měl předtím pocit, jako by se celý jeho život rozbil o tu ohromnou tečku. Pořád byl celý zplihlý a tak unavený, že se nezmohl na nic jiného než civění do bílého stropu.

Do zorného pole se mu dostala hlava profesora Whitcutta. „Haló? Haló? Slyšíš mě?“ Jeho hlas zněl znepokojeně.

„Jo... jsem v pořádku," zahuhlal Jonathan, ne zcela podle pravdy.

„Díky bohu za to. Sestřičku Bakerovou ohromilo, že jsi přežil. Že k tomu ještě budeš přičetný, v to jsme ani nedoufali. Předem tě musím varovat, že se z tebe stal hrdina. SRDNATÝ CHLAPEC ZACHRÁNIL SPOLUŽÁKY. Samotného tě překvapí, jak rychle se člověku přejí označení *srdnatý*“

„Co to na těch dveřích bylo?“

„Jeden z těch nejhorších. Kdovíproč se mu říká Papoušek. Chudák školník George byl po smrti, ještě než dopadl na podlahu. Antiteroristické jednotce, která ten blit přišla zneškodnit, vůbec nelezlo do hlavy, jak jsi mohl přežít. Mně taky ne.“

Jonathan se usmál. „Já trénoval.“

„Ano. Celkem brzo mi došlo, že Lucy - totiž ředitelka Fortmaynová - se vás mladých chuligánů pozapomněla na pár věcí vyptat. A tak jsem si ještě jednou promluvil s tvým kamarádem Chálidem Patelem. Pane na nebesích, ten chlapec se vydrží dívat na Třasořitku celých dvacet vteřin! Davy dospělých se začnou válet v křečích, jen co ho... jak se tomu říká... zaregistrují, natožpak aby se do něj zadívaly...”

„Já mám rekord deset a půl. Skoro jedenáct.“

Stařec udiveně zakroutil hlavou. „Kéž bych jen mohl říct, že ti nevěřím. Teď se přehodnotí celý ochranný biočipový program. Nikoho zatím ani nenapadlo, že by se mladé a přizpůsobivé mozky daly zocelit vůči blitovým útokům jakýmsi očkováním. A i kdyby je to napadlo, neodvážili by se to vyzkoušet... Bud' jak bud', promluvil jsem si s Lucy a máme pro tebe malý dárek. Ty biočipy se dají vysílačkou přeprogramovat takřka na počkání, takže -“

Ukázal rukou a Jonathan ztěžka otočil hlavou. Skrz okno, za nímž čekal jen umělou tmou, se teď linulo růžové světlo. Za sklem se pak skvěla taková nádhera, že ji jeho oči zpočátku nedokázaly pojmout. Kousek po kousku, jako jakási ozdravná protiváha těm smrtícím obrazcům, přešel abstraktní jas nebes v městské střechy pableskující v růžovém západu slunce. Dokonce i komíny a talíře satelitních antén vypadaly překrásně. Západ slunce přirozeně viděl na videu, ale nebylo to totéž, rozdíl mezi živoucím plamenem a monotónní září elektrických kamínek byl bolestný: tak jako valná část světa dospělých lhala i televizní obrazovka tak, že mnohé zamlčovala.

„Ten druhý dárek je od tvých kamarádů. Omlouvají se, že prý nebyl čas sehnat nic lepšího.“

Byla to krátká, trochu zprohýbaná čokoládová tyčinka (Gary jich měl vždycky pár po kapsách) a k ní přiložené přáníčko popsané úhledným, doleva nakloněným Juliiným písmem a podepsané všemi členy Klubu rozťresených. Na papíru přirozeně stálo: *Co nás nezabije, to nás posílí.*

přeložil Viktor Janiš